

Jak je důležité mítí Filipa

Oscar Wilde

Kontext

- konec 19. století

Dekadence

- životní pocit × symbolismus (směr)
- pocit umělců, znechucení společností, utíkají od ní a vytvářejí si vlastní svět
- v literatuře pesimistické nálady, modribita, pocit zmaru, erotická přesycenost, mysticismus, narcismus
- bohémství, satanismus, nevázaný sex, alkohol, tuláctví, výstřednost
- většinou i symbolisté
- ovlivnili směry počátku 20. století
- uvolnění literatury po stánce etické i z hlediska formy
- lartpouarlartismus
 - umění pro umění
 - klade důraz na formální stránku umění

Dekadenti

- Allan Edgar Poe - Jáma a kyvadlo, Havran
- Walter Whitman - Stébla trávy

Prokletí básníci

- dekadentní básníci ve Francii
- Charles Baudelaire - Květy zla, Mršina
- Paul Verlain - Láska
- Artur Rimbaud - Opilý koráb, Samohlásky

Česká moderna

Generace buřičů

- Petr Bezruč - Slezské písně (Maryčka Magdónova, Ostrava, Ošklivý zjev)

- František Gellner - Po nás ať přijde potopa, Radosti života
- Fráňa Šrámek - Života bído, přec tě mám rád, Splav, Stříbrný vítr, Měsíc nad řekou
- Stanislav Kostka Neumann - Rudé zpěvy

Autor

- Ir
- dekadence, lartpourlartismus
- intelekt, ironie, vtip -> oblíbený společní
- obviněn z homosexuality, lidé se obrátili proti němu
- není nic takového, jako morální nebo nemorální kniha, buď je dobře napsaná, nebo špatně, nic jiného

Kniha

Obecně

- lehkovážná satira
- reflektuje soudobé otázky vtipnou formou (např. důležitost sňatku, dobrého původu)
- slovní hříčka: jak je důležité jmenovat se Filip x jak je důležité být chytrý a nenechat se doběhnout
- jazyk spisovný, bez vulgarismů (jediný člověk mluvící obecnou češtinou je zahradník u Cecílie)
- neustálé překvapivé zvraty
- málo postav (vždy mají jasné cíle)

Literární žánr

- komedie

Literární druh

- drama

Časoprostor

- 1894, Londýn

Kompozice

- 3 dějství (chronologický postup)

Téma

- vymyšlení fiktivní osoby, i lhář může mluvit pravdu

Motiv

- morálka
- láska
- společenské postavení
- lhaní

vypravěč / lyrický subjekt

- není

vyprávěcí způsoby

- formou prózy, přímá řeč

typy promluv

- dialogy

Postavy

Jack Worthing (Filip)

- zodpovědný
- trochu zmatkař
- miluje Gvendolínu a je ochoten pro ni udělat vše
- jako malého ho nechali na nádraží v příruční brašně
- později zjistí, že se jmenuje Filip a je starší bratr Algernona

Algernon Moncrieff

- vtipný
- důmyslný
- zvědavý
- velký jedlík
- někdy až nenasytý
- miluje Cecílii, kterou musel obtížně hledat, jelikož ji její poručník Jack držel v tajnosti na venkově

Gvendolína Fairfaxová

- dcera lady Bracknellové
- chytrá
- trochu dětinská a namyšlená

- na svou dobu asi i drzá k matce
- miluje Filipa a za svou lásku je ochotná bojovat

Cecílie Cardewová

- prostořeká
- nepozorná
- nestará se o učení
- lákají ji zkažení lidé
- miluje Algernona, ale má stejně jako Gwendolína vysněno, že bude milovat Filipa

lady Bracknellová

- vypočítavá
- povrchní
- hodně jí záleží na společenském postavení lidí
- velice pečlivě vybírá, koho si její jediná dcera Gwendolína vezme

slečna Prismová

- vychovatelka Cecílie
- chytrá
- vzdělaná
- docela tvrdě odsuzuje požitkářský život
- líbí se jí doktor Chasuble

ThDr. Chasuble

- reverend
- laskavý
- spravedlivý
- líbí se mu slečna Prismová, ale zastává názor, že původní církev byla proti manželství

Děj

Děj je postaven na nedorozumění – fiktivních osobách (zhýralý Filip a věčně nemocný přítel Bunbury) , které si vymysleli dva přátelé, pánové Jack Worthing a Algernon Moncrieff. Existence těchto fiktivních osob umožňuje Jackovi a Algernonovi úniky ze společnosti, ke které patří, kdykoli se jim zamane. Při pobytu Londýně se Jack seznámí a zamiluje do Algernonovy sestřenice Gwendoliny. Vydává se za Filipa, navíc zjistí, že se toto jméno Gwendolině velice líbí a je ochotna se s Jackem zasnoubit. Její matka- lady Bracknellová chce však znát původ Jacka (Filipa) a zjistí, že byl nalezen na londýnském nádraží Victoria Station, proto přikáže Jackovi, aby si co nejrychleji obstaral řádné rodiče.

Mezitím Algernon zjistí, že na Jackově venkovském sídle žije schovanka Cecilie, a rozhodne se navštívit v jeho nepřítomnosti dům, vydává se za zkaženého bratra Filipa. Do Cecilie se na první pohled zamiluje a Cecilie jeho city opětuje zvláště, když tajemného zhýralého Filipa zná z vyprávění Jacka. Na sídlo přijede též Gwendolina a obě dívky se spřátelí. Objeví se zde také lady Bracknellová, která pozná v chůvě Cecilie slečnu Prismovou, která pečovala před lety o dítě její sestry, se kterým beze stopy zmizela. Roztržitá Prismová vysvětluje, jak před léty omylem zaměnila rukopis svého románu za svěřené dítě, a tak se nemluvně dostalo do tašky a úschovny zavazadel. Tím dítětem je Jack, ve skutečnosti starší Algernonův bratr, který byl tehdy pokřtěný jménem Filip. Děj končí zasnoubením obou mladých párů.

Ukázka

ALGERNON: Popřít to nemůžu.

CECÍLIE: Cože?

GVENDOLÍNA: A ty se jmenuješ John?

JACK: (Hrdě se napřímí.) Mohl bych to popřít. Mohl bych popřít cokoli, kdybych chtěl. Nicméně se opravdu jmenuju John, už léta.

CECÍLIE: (ke Gvendolíně) Staly jsme se obětí strašného podvodu.

GVENDOLÍNA: Cecilko, chudinko! Taková křivda!

CECÍLIE: Chudinko Gvendolínko! Takový podvod!

GVENDOLÍNA: (pomalu a vážně) Budeme si říkat sestřičko, ano? (Obejmou se. Jack a Algernon si povzdechnou a chodí sem a tam.)

CECÍLIE: (energičtěji) Ráda bych s dovolením ještě položila svému poručníkovi jednu otázku.

GVENDOLÍNA: Výborný nápad. Pane Worthingu, ráda bych vás požádala o odpověď na jednu otázku. Kde je váš bratr Filip? Obě jsme zasnoubeny s vaším bratrem Filipem, takže jistě pochopíte, že je pro nás velice důležité vědět, kde se právě teď nachází

JACK: (pomalu a nejistě) Gvendolínó, Cecilie, je pro mě nanejvýš nepříjemné mluvit pravdu. Nikdy jsem nic tak ponižujícího nedělal a nemám v tomhle ohledu žádné zkušenosti. Přesto naprosto upřímně prohlašuju, že bratra jménem Filip nemám. Nemám žádného bratra. Nikdy jsem žádného bratra neměl a teď už mě ani nenapadne si nějakého pořizovat.

CECÍLIE: (překvapeně) Žádného bratra?

JACK: (vesele) Ani jednoho.

GVENDOLÍNA: (přísně) Takže jste nikdy bratra neměl? Ani na chvíli?

JACK: (libezně) Ani na chvíli.

GVENDOLÍNA: V tom případě se obávám, sestřičko, že ani já, ani ty jsme nebyly s nikým zasnoubené. Ani na chvíli.

CECÍLIE: Ocitnout se zčistajasna v takové situaci není pro mladou dívku nic příjemného. Nemám pravdu?

GVENDOLÍNA: Pojď, projdeme se v zahradě. Tam se za námi sotva odváží